

OMGEVINGSDIENST
FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

Verzenddatum

18-12-2018

Bijlagen

1

Kenmerk

436545/BHZ_BDM_BS-93520

Onderwerp:

Wet bodembescherming (Wbb), ontwerpbeschikking Ernst en Spoed, 's-Gravelandseweg 29 in Hilversum (locatiecode NH40200110)

Geachte heer Hendrikse,

Met ingang van 1 januari 2016 heeft de provincie Noord-Holland een groot aantal taken op het gebied van Vergunningverlening en Handhaving uitbesteed. Voor de regio Gooi en Vechtstreek worden de bevoegd gezag Wet bodembescherming taken uitgevoerd door de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek.

Aanleiding voor deze beschikking

Op de 's-Gravelandseweg 29 in Hilversum (hierna te noemen: de locatie) is in het verleden over een langere periode een wasserij actief geweest. Hierdoor is de bodem verontreinigd geraakt met vluchtige gechloreerde koolwaterstoffen (VOCl). De bodemverontreiniging in grond en grondwater kan een risico vormen voor mens, plant of dier. De overheid heeft een convenant getekend waarin is afgesproken dat locaties, waar sprake is van risico's ten gevolge van aanwezige bodemverontreiniging, zo snel mogelijk worden gesaneerd of beheerst.

In de afgelopen jaren zijn meerdere bodemonderzoeken uitgevoerd om de omvang en risico's als gevolg van de bodemverontreiniging afkomstig van uw locatie te kunnen vast stellen.

In deze beschikking stel ik voor de locatie vast of sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging (artikel 29 eerste lid Wbb). Daarnaast stel ik vast of het huidige of voorgenomen gebruik van de bodem of de mogelijke verspreiding van de verontreiniging kan leiden tot zodanige risico's voor mens, plant of dier dat spoedige sanering noodzakelijk is (artikel 37 eerste lid Wbb).

Zo nodig stel ik een tijdstip vast waarvoor de sanering moet zijn aangevangen en een saneringsplan moet zijn ingediend (artikel 37, tweede lid Wbb). Ook bepaal ik of een tijdelijke beheersmaatregel (TBM) uitgevoerd moet worden tot aanvang van de sanering (artikel 37, derde lid Wbb). Tenslotte geef ik aan, door welke natuurlijke persoon of rechtspersoon een verplichting, bij deze beschikking opgelegd, moet worden nagekomen (artikel 37, vijfde lid Wbb).

Hierbij betrek ik onder andere de volgende documenten:

Onderzoeksrapporten

1. Historisch onderzoek chemische waterrij "Hendrikse" 's-Gravelandseweg 29 Hilversum, Gemeente Hilversum, januari 1993;
2. Historisch onderzoek chemische waterrij "Palthe" 's-Gravelandseweg 44 Hilversum, Gemeente Hilversum, januari 1993;
3. Oriënterend onderzoek 's-Gravelandseweg 44 te Hilversum, Iwaco, rapport 10.4080.0, april 1994;
4. Oriënterend onderzoek 's-Gravelandseweg 29 te Hilversum, Iwaco, rapport 10.4080.0, april 1994;
5. Nader onderzoek 's-Gravelandseweg 29 en 44 te Hilversum, Iwaco, rapport 1061860, 11 augustus 1998.
6. Tijdelijke beveiligingsmaatregelen 's Gravelandseweg 27-31 te Hilversum, IWACO, rapport 41261, 6 juli 2000;
7. Plan van Aanpak tijdelijke Beveiligingsmaatregel 's-Gravelandseweg 27 t/m 35 te Hilversum, IWACO, projectnummer 41261, 3 november 2000;
8. Voorbereiding tijdelijke beveiligingsmaatregel, binnen- en bodemluchtonderzoek, CSO, project 01L163.22, 8 mei 2002;
9. Binnenluchtonderzoek 27 – 31B te Hilversum, GGD Amsterdam, project 1201, 25 juni 2004;
10. Binnenluchtonderzoek Geuzenweg, Prof. Kochstraat en P.C. Hoofdstraat te Hilversum, GGD Amsterdam, project 05-1201, 1 juni 2005;
11. Bevindingen veldwerk en modellering, Geodelft, rapport CO-402601-0011 v06, juli 2005;
12. Binnenluchtonderzoek Simon Stevinweg, Geuzeweg, 's-Gravelandseweg, Korte Noorderweg, Nassaulaan en Emmastraat te Hilversum, winter 2006/2007, GGD Amsterdam, project 2006/665239, doc.nr. 07-1105a, 3 oktober 2007;
13. Beoordeling omvang en verspreiding verontreiniging 's-Gravelandseweg Hilversum, Deltares, kenmerk 1200040-007-GEO-0001, 22 april 2009.
14. Luchtonderzoek 's-Gravelandseweg 27, 29, 31 en 33 in Hilversum, GGD Amsterdam, project GGD/LO 09-1122, 4 augustus 2009.
15. Luchtonderzoek Emmastraat, Geuzenweg, Korte Noorderweg, S. Stevinweg, Nassaulaan en 's-Gravelandseweg in Hilversum, GGD Amsterdam, project GGD/LO 09-1139, november 2009.
16. Plan van aanpak aanbrengen tijdelijke beveiligingsmaatregelen 's-Gravelandseweg 27-35 te Hilversum, Royal Haskoning, rapport 9V8757/R00002, 8 september 2010.
17. Evaluatierapport aanbrengen diverse ventilatiesystemen 's-Gravelandseweg 27 – 35 te Hilversum, Grotenhuis installatieburo, 12 februari 2013;
18. Onderzoeksgegevens binnenluchtonderzoek 's-Gravelandseweg 29 (kelder), 29A (kelder), 29b (begane grond), 29b (kelder), RPS, kenmerk RAH 13.0306, 4 september 2013;
19. Bodem- en saneringsonderzoek 's Gravelandseweg 29 e.o. te Hilversum, 2e concept, Wareco, kenmerk BD43 RAP20140708, 11 juli 2014;
20. Saneringsplan 's Gravelandseweg 29 e.o. te Hilversum, 2e concept, Wareco, kenmerk BD43B RAP20150330, 3 april 2015.
21. Nulrapportage Deelplan Bebouwd Gebied Hilversum, Grondwaterbeheer 't Gooi, 10 mei 2016.
22. Onderzoek naar herkomst PER verontreiniging en biologisch afbraakpotentieel Hilversum, Orvion, kenmerk P0191, 18 augustus 2017;
23. Nader bodemonderzoek VOCl locatie 's-Gravelandseweg 29 e.o. Hilversum, finale versie, Royal HaskoningDHV, referentie T&PBF3287R002F0.2, 19 december 2017.

Beschikkingen

24. Ontwerpbesikking Wbb ernst en spoedeisendheid, provincie Noord-Holland, kenmerk 2008-9880, 26 maart 2008 (nooit definitief geworden);

Overige documenten

25. Brief zienswijze Fort Advocaten, kenmerk 20080199/ROVE/JABO/s01 van 8 mei 2008;
26. Brief Deltares, kenmerk: 1200040-007-GEO-0001, 22 april 2009;
27. Brief PNH aan Hendrikse, in gang zetten tijdelijke beveiligingsmaatregelen i.v.m. concentraties in binnenlucht, kenmerk 2011-2045, 17 januari 2011.
28. Brief PNH aan advocaat Hendrikse, verzoek tot uitvoeren actualiserend onderzoek, kenmerk 2012/7362, 7 februari 2012.
29. Brief PNH aan advocaat Hendrikse, voornemen aanzeggen bestuursdwang, kenmerk 2012-10544, 6 maart 2012.
30. Brief advocaat Hendrikse aan PNH, verzoek tot opschorten termijn indienen zienswijze i.v.m. aansluiting bij Bosatex, referentie 36.168, 16 maart 2012.
31. Brief advocaat Hendrikse aan PNH, zienswijze Hendrikse niet verantwoordelijk, referentie rv/kz 36.168, 21 maart 2012.
32. Brief PNH aan advocaat Hendrikse, intrekken last onder dwangsom i.v.m. aansluiting bij Bosatex, kenmerk 2012-17232, 1 mei 2012
33. Brief PNH aan Bosatex, vooraankondiging last onder dwangsom i.v.m. niet nakomen van afspraken, kenmerk 168972/168989, 28 maart 2013.
34. Brief PNH aan Hendrikse, vooraankondiging last onder dwangsom i.v.m. niet nakomen van afspraken, kenmerk 168972/168976, 28 maart 2013.
35. Brief PNH aan Bosatex, laatste verzoek tot uitvoeren actualiserend onderzoek, kenmerk 168972/194186, 6 juni 2013.
36. Memo Miltop, bodemonderzoek VOCl-verontreiniging, kenmerk E2269-18, 29-09-2016.
37. Memo Miltop, verontreinigingssituatie en voorstel aanpak, kenmerk E2269-18, 29-09-2016.

Ik heb deze stukken ambtshalve getoetst aan:

- De Wet bodembescherming (Wbb).
- De Circulaire bodemsanering per 1 juli 2013 (Staatscourant 16675).
- De Provinciale Milieuverordening (PMV).
- De Werkwijzer Bodemsanering van de Provincie Noord-Holland, versie oktober 2014.

Besluit

1. Op de locatie is sprake van een geval van ernstige bodemverontreiniging met VOCl in grond en grondwater.
2. De bron van het geval van ernstige bodemverontreiniging met VOCl moet met spoed worden gesaneerd omdat sprake is van onaanvaardbare humane risico's en verspreidingsrisico's.
3. Uiterlijk 24 maanden na dagtekening van deze beschikking moet met de uitvoering van mijn besluit onder 2 zijn aangevangen.
4. Uiterlijk 18 maanden na dagtekening van deze beschikking moet hiervoor een saneringsplan bij mij (de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en Vechtstreek) ter instemming zijn ingediend.
5. Als tijdelijke beveiligingsmaatregelen (TBM) moeten tot het moment van de sanering de reeds aangebrachte ventilatievoorzieningen in de kelders van de percelen 's-Gravelandseweg 27A, 27B, 29A, 29B en 31B in werking worden gehouden.
6. Voor de verplichting als bedoeld in besluiten 3 en 4 wordt de eigenaar van de locatie 's-Gravelandseweg 29 in Hilversum aangewezen om deze verplichtingen na te komen.

Wettelijke procedure

De procedure volgens afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) is van toepassing.

De locatie en het gebruik

De locatie is gelegen in een winkelstraat met bovenwoningen aan de westelijke rand van het centrum van Hilversum. Volgens het geldende bestemmingsplan heeft de locatie de bestemming "dienstverlening". Het huidige gebruik van de locatie is wonen met bedrijvigheid. Er zijn ten tijde van de besluitvorming van deze beschikking, geen concrete ontwikkelingen van de locatie bekend bij het bevoegd gezag en ook is er geen aanwijzing tot bestemmingswijziging van het perceel. Bij de bepaling van de ernst en de spoedeisendheid is uitgegaan van het huidige gebruik van de locatie.

Sinds 1938 is door verschillende eigenaren op nummer 29 een chemische wasserij in bedrijf gehouden. Het perceel, dat sinds 1975 in bezit is van de huidige eigenaar, is in de periode van 1975 tot 1991 verhuurd geweest. Vanaf 1992 heeft de huidige eigenaar de opstal zelf in gebruik als wasverzendinrichting. In de periode tot 1992 (vanaf 1957-1991) zijn VOCl gebruikt in de bedrijfsvoering.

Uit bodemonderzoeken is gebleken dat deze stoffen op en in de omgeving van nummer 29 in grond en grondwater aanwezig zijn. De locatie wordt daarom als een bronlocatie aangemerkt. De verontreiniging met VOCl in de grond in gehalten boven de interventiewaarde is over een beperkt oppervlak aangetoond en niet afgeperkt. In het freatisch grondwater (in een peilbuis op nummer 29A) zijn in 2017 nog hoge concentraties aan PER (67.000 µg/l) aangetoond.

In de wijdere omgeving bevindt zich een pluimgebied waarin PER (en TRI) is aangetoond. Op basis van historische en bodemonderzoeksgegevens kunnen voor het pluimgebied meerdere bronnen worden aangewezen. De bron op de locatie heeft in overwegende mate bijgedragen aan het pluimgebied.

Alle resultaten van de uitgevoerde onderzoeken zijn getoetst aan de actuele wet- en regelgeving. De resultaten en uitkomsten van alle beschikbare onderzoeksrapporten zijn voor mij de aanleiding om ambtshalve deze beschikking op te stellen.

Overwegingen

Besluit 1:

Op de locatie is sprake van een geval van ernstige bodemverontreiniging met VOCl in grond en grondwater.

Geval van verontreiniging.

Op de locatie is in het verleden (vanaf circa 1938 tot 1991) een chemische wasserij gevestigd geweest. De aangetroffen verontreinigingen met VOCl op de locatie zijn te herleiden tot de voormalige chemische wasserij. De locatie moet gezien de aangetoonde gehalten in grond en de zeer hoge concentraties in het grondwater als een bronlocatie worden aangemerkt. Geconcludeerd wordt dat sprake is van een geval van verontreiniging op de locatie omdat die verontreiniging, de oorzaak of de gevolgen daarvan in technische, organisatorische en ruimtelijke zin met elkaar samenhangen.

Ernst van de bodemverontreiniging

Op de locatie is sprake van een geval van ernstige bodemverontreiniging waarbij de bodem zodanig is of dreigt te worden verontreinigd, dat de functionele eigenschappen die de bodem voor mens, plant of dier heeft, ernstig zijn of dreigen te worden verminderd, omdat:

- Het grondwater op en in de directe omgeving van nummer 29 in een bodemvolume van meer dan 100 m³ verontreinigd is met onder andere tetrachlooretheen (PER) tot boven de interventiewaarden.
- De grond in een bodemvolume van meer dan 25 m³ is verontreinigd met tetrachlooretheen (PER) tot boven de interventiewaarden.

Besluit 2:

De bron van het geval van ernstige bodemverontreiniging met VOCl moet met spoed worden gesaneerd omdat sprake is van onaanvaardbare humane risico's en verspreidingsrisico's.

Risico's voor de mens

In de jaren tot 2013 zijn meerdere binnenluchtmetingen uitgevoerd in de panden 's-Gravelandseweg 27 t/m 35. De gemeten concentraties in de lucht zijn, afhankelijk van het gebruik van de ruimte waar monsternamen zijn plaatsgevonden, getoetst aan de TCL (toxicologisch Toelaatbare Concentratie in Lucht) voor een woonruimte (250 µg/l) of de afgeleide TCL-waarde voor een bedrijfsruimte (1.050 µg/l). Uit de binnenlucht-onderzoeken is geconcludeerd dat de verontreiniging met VOCl ter plaatse van de nummers 27A, 27B, 29A, 29B en 31B, na toetsing aan het betreffende gebruik van de ruimte, leiden tot ontoelaatbare humane risico's door uitdamping naar de binnenlucht.

In 2013 is op de percelen 's-Gravelandseweg 27A, 27B, 29A, 29B en 31B een tijdelijke beheersmaatregel (TBM) aangebracht in de vorm van mechanische ventilatie. Uit luchtmetingen na het aanbrengen van dit systeem is gebleken dat de betreffende TCL-waarden in de panden 29A en 29B niet meer worden overschreden (in de overige panden waar TBM zijn aangebracht hebben geen luchtmetingen plaatsgevonden). Zonder actieve TBM en bij het huidige gebruik kan de verontreiniging met vluchtige gechloreerde koolwaterstoffen ter plaatse van de nummers 27A, 27B, 29A, 29B en 31B leiden tot ontoelaatbare humane risico's door uitdamping naar de binnenlucht.

Voor dit besluit ga ik, op grond van bovenstaande gegevens, uit van ontoelaatbare humane risico's door uitdamping naar de binnenlucht. De laatste luchtmetingen zijn verouderd (metingen uit 2013) en het is onduidelijk of ten tijde van de laatste luchtmetingen de TBM actief waren. Op korte termijn worden in opdracht en voor rekening van het bevoegd gezag, opnieuw binnenluchtmetingen en een controle op de werking van de TBM uitgevoerd. Op basis van de uitkomsten van dat onderzoek, zal opnieuw worden vastgesteld of sprake is van ontoelaatbare humane risico's. Het besluit zal zo nodig voor dit aspect worden herzien.

Risico's voor het ecosysteem

Voor bodemverontreiniging die zich geheel of ten dele in de bovenste 1,0 meter van de onbedekte bodem bevindt, bepaalt een combinatie van gebiedstype, oppervlakte en toxische druk (TD) of er sprake is van onaanvaardbare ecologische risico's. Bij het huidige en voorgenomen gebruik van de locatie is geen sprake van onaanvaardbare ecologische risico's omdat de bodemverontreiniging zich dieper dan 1 meter beneden maaiveld bevindt. Geconcludeerd wordt dat geen sprake is van risico's voor het ecosysteem.

Risico's voor verspreiding

De bron van het geval van ernstige verontreiniging met VOCl op de locatie heeft bijgedragen aan de verontreiniging in het grondwater (pluimgebied). Op de bronlocatie is in 2017 een concentratie aan PER (67.000 µg/l) aangetoond ver boven de 10% oplosbaarheidsgrens (voor PER is dit 15.000 µg/l). Dergelijke concentraties duiden op de aanwezigheid van puur product. Door het geleidelijk in oplossing gaan van puur product vindt langdurig nalevering van verontreiniging aan het grondwater plaats dat zich vervolgens door grondwaterstroming verspreidt. Op basis daarvan is sprake van een onbeheersbare situatie en daarmee van onaanvaardbare risico's van verspreiding van de verontreiniging in het grondwater.

Spoedeisendheid

Omdat sprake is van onaanvaardbare humane en verspreidingsrisico's als gevolg van de aanwezige bodemverontreiniging is de sanering spoedeisend.

Besluit 3 en 4:

Uiterlijk 24 maanden na dagtekening van deze beschikking moet met de uitvoering van mijn besluit onder 2 zijn aangevangen (besluit 3). Uiterlijk 18 maanden na dagtekening van deze beschikking moet hiervoor een saneringsplan bij mij (de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en Vechtstreek) ter instemming zijn ingediend (besluit 4).

Dat uiterlijk 24 maanden na dagtekening van deze beschikking met de uitvoering van mijn besluit onder 2 moet zijn aangevangen stel ik vast op grond van artikel 37 lid 2 Wbb.

Om te zorgen dat de sanering binnen de gestelde termijn kan aanvangen, is het, met het oog op de procedure termijnen noodzakelijk dat uiterlijk 6 maanden voor aanvang van de sanering het saneringsplan voor de aanpak van de grond en grondwater bij het bevoegd gezag is ingediend.

Besluit 5:

Als tijdelijke beveiligingsmaatregelen (TBM) moeten tot het moment van de sanering de reeds aangebrachte ventilatievoorzieningen in de kelders van de percelen 's-Gravelandseweg 27A, 27B, 29A, 29B en 31B in werking worden gehouden.

De TBM zijn nodig omdat er sprake is van onaanvaardbare humane risico's, maar er niet onmiddellijk wordt gestart met de uitvoering van de sanering.

Op basis van binnenluchtmetingen in 2009 blijkt dat op de percelen 's-Gravelandseweg 27A, 27B, 29A, 29B en 31B de TCL-waarden (voor woonruimte of bedrijfsruimte) werden overschreden. Het meest recente binnenluchtonderzoek dateert uit 2013, na het aanbrengen van de TBM. Dit binnenluchtonderzoek is alleen uitgevoerd ter plaatse van de nummers 29 (geen TBM aanwezig), 29A en 29B. Uit de onderzoeksresultaten blijkt dat in deze panden in 2013 geen sprake was van humane risico's als gevolg van blootstelling aan VOCl. Dit wijst erop dat de aangebrachte TBM bij 29A en 29B effectief zijn.

Onder verwijzing naar het gestelde onder besluit 2 worden op korte termijn in opdracht en voor rekening van het bevoegd gezag, opnieuw binnenluchtmetingen en een controle op de werking van de TBM uitgevoerd. Op basis van de uitkomsten van dat onderzoek, zal opnieuw worden vastgesteld of sprake is van ontoelaatbare humane risico's. Het besluit zal zo nodig voor de TBM worden herzien.

Besluit 6:

Voor de verplichting als bedoeld in besluiten 3 en 4 wordt de eigenaar van de locatie 's-Gravelandseweg 29 in Hilversum aangewezen om deze verplichtingen na te komen.

De mogelijkheid om in deze beschikking aan te geven welke natuurlijke persoon of rechtspersoon een verplichting, bij deze beschikking opgelegd, moet nakomen wordt door de Wbb gegeven in artikel 37, 5^e lid.

Pluimgebied

Op basis van historische en bodemonderzoeksgegevens kunnen voor het pluimgebied meerdere bronnen worden aangewezen. De grondwaterverontreiniging in het pluimgebied heeft een omvang van meer dan 6.000 m³ en op basis van onderzoek en modellering is aannemelijk gemaakt dat de verspreiding van het tot boven de interventiewaarden verontreinigd volume grondwater met meer dan 1.000 m³ per jaar toeneemt. Voor het totale pluimgebied is hiermee sprake van verspreidingsrisico's.

Overige meldingsverplichtingen

Binnen / nabij de interventiewaardecontour van het grondwater is het zonder voorafgaande toestemming van het bevoegd gezag Wbb niet toegestaan om grondwater te onttrekken.

Een bestemmingswijziging /gebruikswijziging dient bij mij te worden gemeld

Verdere aanpak

Voor de sanering en het beheer van grondwaterverontreinigingen in de ondergrond in het Gooi is op grond van artikel 55c derde lid Wet bodembescherming het 'Gebiedsbeheerplan Grondwaterverontreinigingen Het Gooi' (d.d. 27 mei 2015) opgesteld. De pluim van de grondwaterverontreiniging 's-Gravelandseweg 29 is één van de locaties die wordt genoemd in het 'Deelplan bebouwd gebied Hilversum' en komt voor deelname aan gebiedsgericht grondwaterbeheer in aanmerking.

Kadaster/publiekrechtelijke beperkingen

Op grond van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken (Wkpb) moeten beperkingenbesluiten bij het Kadaster ter inschrijving worden aangeboden.

Er is sprake van een overschrijding van de interventiewaarde in de vaste bodem en daarom van een publiekrechtelijke beperking voor de hieronder vermelde kadastrale percelen:

Kadastrale gemeente	sectie	nummer
Hilversum	N	6197 (gedeeltelijk)
Hilversum	N	6198 (gedeeltelijk)

De interventiewaardencontour van de verontreiniging in de grond is weergegeven op de bijgevoegde kadastrale kaart.

Bekendmaking

Ik heb de ontwerpbeschikking bekendgemaakt in de Gooi en Eembode (editie Hilversum) en op de website van de OFGV. U kunt de bekendmaking vinden op:

<https://www.ofgv.nl/nieuws/bekendmakingen/bekendmakingen-0/>.

Zienswijzen

Tegen deze ontwerpbeschikking kan iedereen die belanghebbend is, schriftelijk of mondeling zienswijzen naar voren brengen. Zienswijzen kunnen gedurende zes weken vanaf de verzenddatum van dit ontwerpbesluit ingebracht worden bij de OFGV. U vindt de adresgegevens onderaan pagina 1 van deze beschikking.

Vragen

Heeft u vragen, dan kunt u contact opnemen met de heer. S. Brummel via telefoonnummer: 06-22 68 76 65 of e-mail: s.brummel@ofgv.nl.

Hoogachtend,

Namens het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland

Bijlage

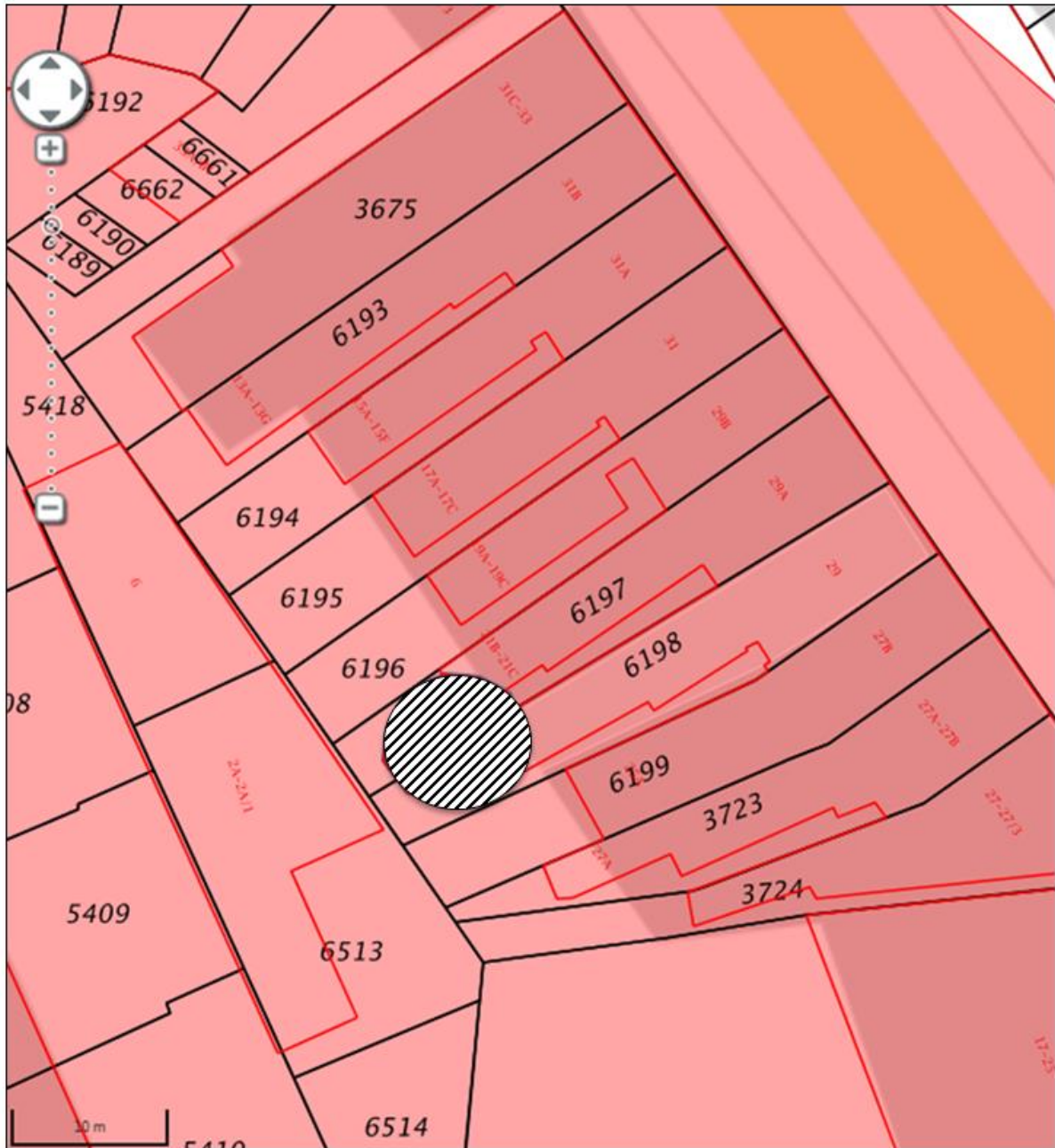
Kadastrale kaart met interventiewaardecontour PER in grond

Afschriften

Provincie Noord-Holland
Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord
College van burgemeester en wethouders van Hilversum
Gemeente Hilversum, afdeling Openbare Ruimte
Eigenaren 's-Gravelandseweg 27 t/m 33

Bijlage: Kadastrale kaart met interventiewaardecontour PER in grond

Interventiewaardecontour tetrachlooretheen (PER) in grond